

Godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa za 2023. godinu
MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOG SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE
POLITIKE

PREGLED STANJA U UPRAVNOM PODRUČJU

Mjera broj 18. Unaprjeđenje radnog zakonodavstva, nastavila se provoditi i tijekom 2023. godine donošenjem potrebnih podzakonskih propisa (nastavno na donošenje izmjena i dopuna Zakona o radu, koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023.).

Tržište rada obilježava nedostatak radne snage, a od velikog su utjecaja pojačano korištenje mogućnosti rada izvan poslovnih prostora poslodavca zbog razvoja informatičko-komunikacijskih tehnologija, kao i potpuno novi načini rada koje je omogućila digitalna tehnologija, a koji su se načini rada intenzivirali još u vrijeme epidemije bolesti uzrokovane virusom COVID-19. Kao odgovor na takve okolnosti pravovremeno je donesen suvremeniji Zakon o radu kojim su poboljšani radni uvjeti radnika, ali i poslodavcima pružene neke nove mogućnosti za fleksibilnije poslovanje. Nadalje, zbog spomenutog nedostatke radne snage na tržištu, radnici su došli u bolju pregovaračku poziciju te se u okviru uređenja radnih odnosa sve više uočavaju zahtjevi za odgovarajućom ravnotežom privatnog i poslovnog života te za stabilnim radnim odnosima. U tom je smislu također odgovor dalo osuvremenjeno opće radno zakonodavstvo koje pokazuje svoje prve učinke.

Nadalje, dio zakonskih odredbi koje se odnose na uređenje novog oblika rada - putem digitalnih radnih platformi, stupio je na snagu tek 1. siječnja 2024. zbog čega vlada veliki interes digitalnih radnih platformi koje djeluju na hrvatskom tržištu rada, građana i stručne javnosti oko ove novine u općem radnom zakonodavstvu.

Prvi učinci provođenja mjere unaprjeđenja radnog zakonodavstva tako se već ogledaju u smanjenju korištenja ugovora o radu na određeno vrijeme, zapošljavanju i radu korištenjem fleksibilnijih odredbi o dodatnom radu te o radu osoba koje ispunjavaju uvjete za starosnu mirovinu, zamahu korištenja rada na izdvojenom mjestu rada i početku korištenja novog oblika rada na daljinu, kao i boljoj ravnoteži poslovnog i privatnog života radnika, a sve istodobno kako u interesu radnika tako i poslodavaca. Nadalje, uređenje potpuno novog oblika rada koji se obavlja putem digitalnih radnih platformi prati i novouspostavljeni informacijski sustav koji će omogućiti praćenje trendova u takvom novom obliku rada te osigurati učinkovitu primjenu Zakona omogućavanjem kvalitetnog i efikasnog nadzora od strane nadležnih inspekcija.

Mjera pod rednim brojem 17. Povećanje osviještenosti poslodavaca i radnika o značenju prevencije i provođenju preventivnih mjera u sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika kao ključne točke ostvarenja mjera za 2023. godinu obuhvaća izradu i objavu edukativnih materijala i provedbu nadzora nad radom ovlaštenih osoba.

Zbog promjena koje se događaju uslijed migracije radne snage i dolaska stranih radnika potrebno je na odgovarajući način prepoznati pojavu novih oblika potencijalnih rizika kojima su radnici izloženi prilikom obavljanja njihovog posla. Pritom treba posebnu pozornost obratiti oblikovanju i osiguranju sigurnih i zdravih radnih mjesta kao preduvjet zaštiti zdravlja radnika, produljenju radnog vijeka, smanjenju stope bolovanja zbog ozljeda na radu i profesionalnih

bolesti kao i smanjenju troška Državnog proračuna zbog ozljeda na radu i profesionalnih bolesti. U tom smislu izrađuju se i objavljuju edukativni materijali kojima se radnike upozorava na rizike i usmjerava ih se kako sigurno obavljati svoje radne zadatke te se na taj način omogućava podizanje razine svijesti poslodavaca i radnika o provođenju i primjeni pravila zaštite na radu te važnosti prevencije u sustavu zaštite na radu jednako kao i provedbom nadzora i revizije nad radom ovlaštenih osoba.

Nakon usvajanja Programa "Učinkoviti ljudski potencijali" 2021.-2027., programsko-planskog dokumenta koji je podloga za daljnju objavu Poziva na dodjelu bespovratnih sredstava financiranih iz Europskog socijalnog fonda plus, sljedeći preduvjet za provedbu navedene mjere tj. objave Poziva je uspostava nadležne organizacijske jedinice. Isto je u tijeku, stoga Poziv još nije objavljen.

Tijekom izvještajnog razdoblja, od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine, provedba Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (dalje OPULJP) te Operativnog programa za hranu i/ili materijalnu pomoć (dalje OPFEAD) ušla je u zadnju godinu provedbe.

Tijekom 2023. godine, 15. ožujka, u okviru OPULJP-a, Prioritetna os 6 Poticanje sanacije krize u kontekstu pandemije COVID-19 upućen je jedan poziv na izravnu dodjelu bespovratnih sredstava Hrvatskom zavodu za zapošljavanje „Ublažavanje socio-ekonomskih posljedica pandemije koronavirusa očuvanjem radnih mjesta”. Ukupna financijska omotnica poziva, koji je u 100% iznosu financiran iz EU izvora, iznosila je 560 milijuna EUR.

U okviru OPFEAD tijekom 2023. godine objavljena su dva poziva na dostavu projektnih prijedloga, ukupne vrijednosti 10,846 milijuna EUR. Prvi poziv „Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama“ objavljen je 17. ožujka 2023. godine. Ukupna vrijednost poziva iznosila je 2,846 milijuna EUR te je sklopljeno 14 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Drugi poziv „Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (prvo polugodište školske godine 2023.-2024.)“ upućen je Ministarstvu znanosti i obrazovanja 15. studenoga 2023. godine. Financijska omotnica poziva iznosila je 10 milijuna EUR.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. održane su dvije sjednice (19. i 20.) Odbora za praćenje Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (dalje OzP OPULJP). Na 19. sjednici OzP OPULJP održanoj 3. svibnja 2023. u Zagrebu usvojeno je Godišnje izvješće o provedbi OPULJP za 2022. godinu te je članstvu predstavljeno Godišnje izvješće o provedbi OPFEAD za 2022. godinu. 20. sjednica održana je 29. studenoga 2023. u Svetom Martinu na Muri.

Tijekom izvještajnog razdoblja započela je objava poziva koji se sufinanciraju sredstvima iz Europskog socijalnog fonda plus u okviru Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. Objavljena su dva otvorena i jedan ograničeni poziv na dostavu projektnih prijedloga. U kolovozu 2023. objavljen je otvoreni trajni poziv na dostavu projektnih prijedloga: „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama – faza VI“ ukupne vrijednosti 24 milijuna EUR u okviru kojega je sklopljeno 56 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, te Zaželi - prevencija institucionalizacije, ukupne vrijednosti 100 milijuna EUR u okviru kojega je sklopljeno 66 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Treći je poziv (ograničeni privremeni) „Izrada županijskih socijalnih planova“, ukupne vrijednosti 1,5 milijuna EUR, objavljen u prosincu 2023. godine.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. održane su tri sjednice (2., 3. i 4.) Odbora za praćenje Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. (dalje OzP PULJP). Druga sjednica održana je 2. veljače, treća 3. svibnja, a četvrta 30. studenoga 2023. godine.

Tijekom izvještajnog razdoblja EK podnesene su dvije izmjene PULJP-a. Prva izmjena PULJP-a v.2 iz 2023. godine odobrena je Odlukom EK od 23. kolovoza, dok je druga izmjena PULJP v.3 dostavljena EK 6. prosinca 2023. godine.

Dodatno, tijekom 2023. godine, Upravljačko je tijelo, u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe o zajedničkim odredbama 2021/1060 izvršilo pet prijenosa podataka EK za PULJP.

Donesen je Operativni plan deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine koji definira aktivnosti s ciljem nastavka procesa. Nadalje, usvojeni su Standardi postupanja obiteljskih suradnika, te je objavljen javni poziv za jedinice lokalne i područne samouprave na području Republike Hrvatske za izgradnju i opremanje centara za starije osobe. Tijekom godine provodile su se aktivnosti usmjerene razvoju i širenju usluga u zajednici sukladno utvrđenim regionalnim prioritetima i potrebama. Doneseni su novi zakoni i provedbeni propisi s ciljem unapređenja kvalitete cjelokupnog sustava socijalne skrbi.

IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PROVEDBI MJERA

Nastavno na doneseni Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu koji je u glavnini stupio na snagu 1. siječnja 2023. godine, zakonske odredbe koje uređuju rad putem digitalnih radnih platformi stupile su na snagu 1. siječnja 2024.

U odnosu na zakonske odredbe koje su stupile na snagu s početkom 2023. godine, u prvoj polovici godine doneseni su podzakonski propisi koji su uredili pitanja isprava o plaćama te koji su uredili zdravstvene preglede maloljetnih radnika. Time je zaokružen pravni okvir svih izmjena i dopuna Zakona koje su na snazi već godinu dana.

U odnosu na zakonske odredbe koje su stupile na snagu s početkom 2024. godine, dakle one koje se odnose na uređenje rada putem digitalnih radnih platformi, tijekom 2023. godine također su pripremljeni i doneseni odgovarajući podzakonski propisi koji su stupili na snagu istodobno sa spomenutim zakonskim odredbama. Isto je bilo nužno kako bi te zakonske odredbe bile u potpunosti primjenjive i učinkovite te da bi se osigurala mogućnost nadzora nad istima od strane nadležnih inspekcijskih tijela.

Unaprjeđenje radnog zakonodavstva tako je provedeno kroz nekoliko ključnih točaka radi ostvarenja zadanih ciljeva, a pripremu svih potrebnih podzakonskih propisa izvršili su službenici Ministarstva u okviru redovnih poslova iz svoje nadležnosti, slijedom čega provedba nije iziskivala dodatne troškove.

Svim navedenim je postignuto osobito sljedeće: smanjenje udjela ugovora o radu na određeno vrijeme, čime se očekuje smanjiti segmentaciju na tržištu rada između stalno i privremeno zaposlenih radnika te i potaknuti korištenje stalnih i stabilnih radnih odnosa, osigurane su bolje

mogućnosti za usklađivanje poslovnog i privatnog života radnika, unaprijeđena je zaštita maloljetnih osoba na radu, omogućena transparentnost kod određivanja i isplate plaće za obavljeni rad, postignuta jasnoća u pravima i obvezama ugovornih strana u radu na izdvojenom mjestu rada i radu na daljinu, dodatnom radu te radu putem digitalnih radnih platformi.

Provođenjem ove mjere izrađeno je umjesto planirana dva ukupno četiri vodiča/uputa/smjernica/brošura namijenjenih dionicima u sustavu zaštite na radu. Izrađeni su: Vodič „Siguran i zdrav rad u digitalno doba“ kao primjer kako se digitalizacijom može pružiti podrška mentalnom zdravlju radnika, Uputa za Registar osposobljavanja i usavršavanja iz zaštite na radu i obavljanja poslova zaštite na radu namijenjena svim dionicima u sustavu zaštite na radu koji su se obvezni stalno stručno usavršavati, Smjernice za rad na vrućini izrađene i objavljene s ciljem očuvanja zdravlja, radne sposobnosti i optimalne učinkovitosti radnika prilikom izloženosti visokim temperaturama te brošura „Mental Health Promotion of Cobot Workers in Industry 4.0“ koja dionicima u sustavu zaštite na radu daje odgovore na pitanja „Kako pospješiti rad radnika koji rade sa suradničkim robotima, njihovu učinkovitost ali i zadovoljstvo na poslu? Kako organizirati rad u poduzećima u industriji 4.0 na način da se u potpunosti postigne dobrobit na radnome mjestu (wellbeing at work)?“

Od planiranih 40 nadzora i revizija ukupno je provedeno 52 nadzora i revizija. Povećani broj nadzora i revizija proveden je jer područje zaštite na radu obuhvaća niz specifičnih poslovnih aktivnosti i mjera koje zahtijevaju sustavno vođenje i cjelokupno upravljanje uz sudjelovanje svih zainteresiranih i odgovornih čimbenika. Živimo u vremenu kada smo u radnom okruženju suočeni s brojnim rizicima, što znači da nema apsolutne sigurnosti. Mjerama zaštite kojima se smanjuju rizici nastoji se postići veći stupanj sigurnosti. Većim stupnjem sigurnosti dobivano zadovoljnijeg i zdravijeg radnika, a samim time i smanjenje broja ozljeda na radu i stopa ozljeda na radu.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju stupio je na snagu 1. siječnja 2023., a njime se nastavlja s provedbom mjera usmjerenih na povećanje razine adekvatnosti mirovina, posebno za najosjetljivije kategorije korisnika obiteljske i najniže mirovine. Zahtjev za dio obiteljske mirovine od 27% koja se isplaćuje uz osobnu mirovinu (starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku) u 2023. godini podnijelo je 159.256 korisnika, od tog broja riješeno je 115.125 zahtjeva. Do 31. prosinca 2023. pozitivno je riješeno 100.166 zahtjeva. Korisnicima dijela obiteljske mirovine mirovinsko primanje povećano je za otprilike 101,00 euro. Ukupno je za ovu mjeru utrošeno 96.800.000 eura. Također, promjenom mirovinskog faktora za izračun visine obiteljske mirovine, korisnicima je mirovina povećana za 10%. Povećanjem najniže mirovine za 3% u 2023. godini obuhvaćeno je ukupno 310.320 umirovljenika za što je utrošeno 32.000.000 eura. Nastavljen je trend povećanja broja korisnika koji koriste mogućnost rada uz isplatu mirovine, a krajem prosinca 2023. godine ih je bilo ukupno 27.710.

U 2023. godini mirovine su povećane za 14,24 %. Upravno vijeće HZMO-a donijelo je Odluke o aktualnoj vrijednosti mirovine (AVM), koja je od siječnja 2023. iznosila 10,86 eura, a od srpnja 2023. iznosi 11,77 eura. Navedeno u okviru redovnog usklađivanja mirovina predstavlja stopu povećanja AVM-a za 5,37% od 1. siječnja i za 8,42% od 1. srpnja 2023. Time je u srpnju 2023. postignuta šesta ključna točka ostvarenja (redovno usklađivanje mirovina od 1. srpnja 2023.). Za usklađivanje mirovina u 2023. godini utrošeno je ukupno oko 549.000.000 eura.

Izmjene i dopune Zakona o obveznim mirovinskim fondovima, Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima i Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima stupile su na snagu

1. siječnja 2024. godine. Zakonskim rješenjima osigurani su preduvjeti za daljnje jačanje mirovinskog sustava i unaprjeđenje kapitalizirane štednje s ciljem ostvarivanja većih prinosa i u konačnici viših iznosa mirovina. Isto tako, omogućava se društvima koja upravljaju obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima te mirovinskim osiguravajućim društvima nužna fleksibilnost u promjenjivim okolnostima poslovanja s ciljem očuvanja realne vrijednosti imovine osiguranika.

Unaprjeđenje rada HZMO-a ima za cilj transformaciju poslovnih procesa HZMO-a kroz definiranje budućeg poslovnog modela, informatizaciju poslovnih procesa kroz digitalizaciju, povećanje učinkovitosti poslovanja i podizanja razine produktivnosti radnika HZMO-a. Navedeno se želi ostvariti kroz tri projekta financirana sredstvima Europske unije: Modernizacija IKT podrške Zavoda - eHZMO, Digitalizacija arhive HZMO-a – eArhiva i Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u HZMO-u. Investicije Modernizacija IKT podrške HZMO-a – eHZMO i Digitalizacija arhive HZMO-a – eArhiva se financiraju kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO) u sklopu komponente 2. Javna uprava, pravosuđe i državna imovina u sklopu koje je podkomponenta C2.3. Digitalna transformacija društva i javne uprave, dok se projekt Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u HZMO-u nastavlja financirati kroz Europski socijalni fond (ESF).

Investicijom Modernizacija IKT podrške HZMO – eHZMO povećat će se razina kvalitete usluga koje se pružaju korisnicima te osigurati učinkovitost rada HZMO-a kroz modernizaciju informatičkog sustava i temeljnih poslovnih procesa HZMO-a. Kroz investiciju su predviđene sljedeće aktivnosti: 1. Upravljanje projektom i administracija; 2. Uspostava procesa i organizacije digitalnog poslovanja HZMO-a; 3. Unaprjeđenje procesa razvoja IKT sustava i procesa upravljanja IKT projektima o promjenama; 4. Izgradnja i implementacija IT sustava za podršku temeljnim (core) procesima; 5. Implementacija IT sustava za podršku potpornim (ERP) procesima i 6. Promidžba i vidljivost. Za uspješan završetak investicije potrebno je da su informacijski sustav i osnovni poslovni procesi Zavoda operativni. Vrijednost investicije je 17.081.504,01 eura, a razdoblje provedbe je 1/2021. – 6/2026.

Tijekom 2023. godine završen postupak javne nabave i potpisan je ugovor za uslugu uspostave procesa i organizacije digitalnog poslovanja HZMO-a s odabranim ponuditeljem te je time započela provedba aktivnosti 2. Uspostava procesa i organizacije digitalnog poslovanja HZMO-a. U 2023. godini za provedbu navedene investicije iskorišteno je 22.522,74 eura.

Investicijom Digitalizacija arhive HZMO-a - eArhiva povećat će se dostupnost i kvaliteta javno dostupnih informacija i usluga korisnicima na tržištu rada uvođenjem digitalne arhive i racionalizacije administrativnih postupaka u upravljanju gradivom te unaprjeđenje sustava zaštite i očuvanja arhivskog i registraturnog gradiva, a u svrhu poboljšanja ukupne učinkovitosti rada HZMO-a. Dodatno, uspostavom sustava za upravljanje digitalnom arhivom će se povećati broj novih ili poboljšanih usluga koje pružaju institucije na tržištu rada, a edukacijom će se povećati broj zaposlenika u institucijama na tržištu rada osposobljenih za pružanje novih ili poboljšanih usluga. Kroz investiciju su predviđene sljedeće aktivnosti: 1. Nabava usluge skeniranja i indeksiranja dokumentacije; 2. Nabava sustava za upravljanje digitalnom arhivom; 3. Jačanje kompetencija i znanja zaposlenika HZMO-a; 4. Upravljanje projektom i administracija i 5. Promidžba i vidljivost. Za uspješan završetak investicije potrebno je implementirati sustav za upravljanje digitalnom arhivom, te digitalizirati 50.000.000 stranica što predstavlja oko 1.000.000 spisa. Vrijednost investicije je 6.199.082,09 eura, a razdoblje provedbe je 6/2021. – 6/2026.

U 2023. godini je pokrenut postupak javne nabave usluge skeniranja i indeksiranja dokumentacije. Tako je tijekom izvještajnog razdoblja objavljena javna nabava za uslugu skeniranja i indeksiranja dokumentacije. Zaprimljene su ponude gospodarskih subjekata, proveden je postupak ocjene zaprimljenih ponuda te je objavljena Odluka o odabiru ponuditelja. Od osiguranih sredstava u 2023. iskorišteno je 588.311,85 eura.

Projekt Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u Zavodu je pokrenut radi uspostave sustava za upravljanje ljudskim potencijalima te provođenja edukacija radi osposobljavanja 181 radnika Zavoda za pružanje novih ili poboljšanih usluga, a isto predstavlja ključne točke ostvarenja mjere. Zbog kašnjenja u procesu nabave navedenog sustava od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao Posredničkog tijela razine 2 zatraženo je i odobreno prolongiranje završetka projekta za 24 mjeseca, odnosno do 18. srpnja 2023. Sukladno tome, 14. srpnja 2021. potpisan je dodatak Ugovoru. Naknadno je odobren novi zahtjev Zavoda za izmjenom Ugovora o bespovratnim sredstvima čime je produžena provedba projekta do 31. prosinca 2023. te je 31. prosinca 2023. projekt uspješno završio i ostvarene su ključne točke ostvarenja mjere.

Za provedbu projekta u 2023. iskorišteno je ukupno 2.159.612,99 eura.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. na realizaciji ove mjere ukupno je utrošeno 2.770.447,58 eura.

S obzirom na opseg i zahtjevnost navedenih projekata, priprema tehničke dokumentacije i nabavni proces je izazovni i dugotrajan postupak. Potrebna je suradnja svih tijela javne uprave te ažurnost u davanju mišljenja i suglasnosti na nabavne procese kako bi se navedeni projekti realizirali u predviđenim rokovima i u punom opsegu.

U okviru provođenja mjere Nove elektroničke usluge HZMO, kojima se omogućuje korisnicima jednostavniji i efikasniji pristup uslugama HZMO-a i skraćivanje postupaka iz mirovinskog osiguranja u ključnoj točki „Prikupljeni podaci o obuhvatu broja elektroničkih prijava za 2023.“ na dan 31. prosinca 2023. postotak elektroničkih prijava u ukupnom broju prijava iznosi 93,7%, što je iznad ciljne vrijednosti za 2023. godinu.

Vežano za ključnu točku „Prikupljeni podaci o obuhvatu prijava o utvrđenom stažu osiguranja i plaći radi skraćivanja postupaka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja za 2023.“, broj prijava o utvrđenom stažu i plaći na kraju 2023. iznosi 98,31%, što je iznad ciljne vrijednosti za 2023. godinu.

Vežano za realizaciju ključne točke “Omogućeno podnošenje zahtjeva za izdavanjem prenosivog dokumenta A1 elektroničkim putem“ u HZMO-u je pokrenut projekt Podnošenje zahtjeva za izdavanje prenosivog dokumenta A1 elektroničkim putem s planiranim završetkom u prosincu 2021. Međutim, tijekom projekta zbog poslovnih zahtjeva isti je podijeljen na dva dijela (kao dvije zasebne cjeline). Prvim dijelom projekta, koji je završen u 2021., omogućilo se podnošenje e-zahtjeva za izdavanje prenosivog dokumenta A1 kroz sustave e-gradani i LANA, dok je završetkom drugog dijela projekta uspostavljena funkcionalnost otpreme elektroničkim putem prenosivog dokumenta A1. Drugi dio projekta je završen u prosincu 2023., te je time u potpunosti uspostavljen planirani poslovni proces. Za aktivnosti na realizaciji ove mjere ukupno je utrošeno 185.811,93 eura.

Jačanje financijske pismenosti iz područja mirovinskog osiguranja omogućeno je uspostavom portala „Moja mirovina“ u prosincu 2023. godine. Na provedbu ove mjere do 31. prosinca 2023. iskorišteno je 5.032.156,79 eura. Time se povećava otvorenost i transparentnost mirovinskog

sustava u cjeline te u konačnici poboljšava financijska pismenost građana.

Svjesnost i znanja o mirovinskom sustavu dio su financijske pismenosti građana. Institucije u sustavu mirovinskog osiguranja trebaju građanima, a posebno mladima, osigurati podršku već od samog ulaska na tržište rada jačanjem ovog dijela financijske pismenosti. Financijska pismenost jedan je od temeljnih elemenata građanske pismenosti.

Mjera jačanja financijske pismenosti iz područja mirovinskog osiguranja je provedena uspostavom digitalne platforme „Moja mirovina“ s individualiziranim, cjelovitim i relevantnim informacijama objedinjenim iz sva tri stupa mirovinskog osiguranja. Individualni mirovinski kalkulator, koji je uključen u digitalnu platformu, sadrži simulacijske modele izračuna budućih mirovina. Kalkulator mirovine temeljen simulacijskih modela izračunava projekciju buduće mirovine koju bi budući korisnik mirovine mogao očekivati nakon ostvarivanja prava na mirovinu. Korisnik pristupa platformi putem sustava e-Građani.

Individualni kalkulator mirovina služi kao alat za informiranje o budućim mirovinama građana, potiče planiranje osobnih financija i pruža informacije koje su bitne za donošenje odluka o aktivnostima na tržištu rada i budućoj mirovini.

Uprava za upravljanje operativnim programima Europske unije nadležna je za doprinos provedbi i izvještavanju o jednoj mjeri Provedbenog programa: Uspješna apsorpcija sredstava iz ESF-a/FEAD-a u svrhu ispunjavanje ciljeva kohezijske politike EU.

Predmetna mjera prati se ostvarenjem kroz zadanih pet pokazatelja rezultata pri čemu su četiri uspješno ostvarena, dok je jedan pokazatelj rezultata (stopa ovjerenih sredstava na razini OPFEAD 2014.-2020.) djelomično ostvaren s obzirom da je stopa ovjerenih sredstava na razini OPFEAD na kraju 2023. godine iznosila 84,04% umjesto planiranih 91%. S obzirom na produljenje trajanja provedbe pojedinih projekata do 31. prosinca 2023. godine, planirano ostvarenje ciljane vrijednosti pokazatelja rezultata očekuje se u prvoj polovici 2024. godine.

Opis doprinosa ostvarenja zadanih pokazatelja rezultata u izvještajnom razdoblju, kako slijedi: Stopa ovjerenih sredstava na razini OPULJP 2014.-2020.

Tijekom 2023. godine prema EK dostavljeno je pet Zahtjeva za plaćanjem. U OG09 2022/2023 Zahtjev za plaćanjem br. 2 (stanje na dan 6. ožujka 2023.) u iznosu od 49.279.798,24 EUR EU sredstava dostavljen je 31. ožujka 2023., Zahtjev za plaćanjem br. 3 (stanje na dan 1. svibnja 2023.) u iznosu od 169.526.275,10 EUR EU sredstava dostavljen je 21. lipnja 2023. te Zahtjev za plaćanjem br. 4 (stanje na dan 30. lipnja 2023.) u iznosu od 530.000.000,00 EUR dostavljen je 28. srpnja 2023. godine. U OG10 2023/2024 je Zahtjev za plaćanjem br. 1 (stanje na dan 10. studenoga 2023.) u iznosu od 130.951.510,76 EUR EU sredstava dostavljen 15. prosinca 2023. dok je Zahtjev za plaćanjem br. 2 (stanje na dan 13. prosinca 2023.) u iznosu od 27.537.614,27 EUR EU sredstava prema EK dostavljen 22. prosinca 2023. godine. Tijekom 2023. godine, dakle, ukupno je prijavljeno 907.295.198,37 EUR.

Zaključno s krajem 2023. godine ovjeren je 2.142.772.829,94 EUR EU sredstava (99,62% dodijeljene EU dijela alokacije).

Stopa ovjerenih sredstava na razini OPFEAD 2014.-2020.

Tijekom 2023. godine prema EK dostavljen je jedan Zahtjev za plaćanjem za OG10 2023/2024 (stanje na dan 10. studenoga 2023.) u iznosu od 7.982.537,08 EUR EU sredstava. Zahtjev je dostavljen 22. prosinca 2023.

Zaključno s krajem 2023. godine ovjeren je 39.188.793,01 EUR EU sredstava (84,04% dodijeljene alokacije EUR EU dijela).

Broj izrađenih godišnjih izvješća

Izvještavanje o ostvarenju ciljeva operativnih programa ostvaruje se izradom Godišnjih izvješća o provedbi (dalje u tekstu: GIP), koja sadrže kvalitativne i kvantitativne podatke relevantne za praćenje operativnih programa kao i cjelokupni napredak prema ostvarenju konkretnih ciljeva programa. Izvješća usuglašena s dionicima uključenim u rad Odbora za praćenje (dalje u tekstu: OzP) dostavljaju se EK na odobravanje.

GIP 2022. za OPULJP 2014.-2020. izrađen je do travnja 2023., odobren od strane OzP-a u svibnju 2023., službeno podnesen EK 23. svibnja 2023., te odobren Odlukom EK od 30. srpnja 2023. godine.

GIP 2022. za OPFEAD 2014.-2020. izrađen je do svibnja 2023., službeno podnesen EK 14. lipnja 2023. godine, te odobren Odlukom EK od 17. srpnja 2023. godine.

Broj provedenih vrednovanja (odobrena završna izvješća) u okviru ESF-a

Proces planiranja, praćenja provedbe, koordiniranje evaluacijskih aktivnosti, kao i komuniciranje i praćenje evaluacijskih preporuka važan su aspekt jačanja evaluacijskih kapaciteta tijela u Sustavu upravljanja i kontrole korištenja ESF-a te važan doprinos unaprjeđenju postupanja i kreiranju budućih ciljeva. Kontinuiranim provođenjem vrednovanja operativnih programa osigurava se unaprjeđenje programa i cjelokupnog sustava.

U 2023. nije bilo odobrenih završnih izvješća iz vrednovanja jer broj sudionika u referentnoj populaciji jedinog planiranog vrednovanja (istraživanja napretka mjerenog pokazateljima dugoročnijih rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za IZM za 2022. godinu) nije bio dovoljno velik da bi iziskivao istraživanje s vanjskim pružateljem odnosno istraživanje popraćeno izvješćem, što nije bilo moguće predvidjeti. Istraživanje je provedeno internim kapacitetima te nije popraćeno završnim izvješćem.

U 2023. godini kapaciteti Službe za vrednovanje bili su usmjereni uglavnom na izradu Plana vrednovanja Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027., koji je usvojen u listopadu 2023. godine. Također, vezano za razdoblje 2014.-2020. tijekom zadnjeg kvartala 2023. godine pokrenut je postupak jednostavne nabave za uslugu evaluacije mjera u okviru OPULJP-a donesenih uslijed posebnih okolnosti uvjetovanih bolešću COVID-19 odnosno evaluacija REACT-EU te je ugovor s odabranim Pružateljem usluge sklopljen u siječnju 2024. godine uz planirano trajanje vrednovanja 7 mjeseci.

Broj izrađenih godišnjih planova

U 2023. godini nije planirana objava Godišnjeg plana objave novih poziva na dostavu projektnih prijedloga za Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. s obzirom da je Operativni program ušao u zadnju godinu provedbe te da je razdoblje prihvatljivosti izdataka završilo s 31. prosincem 2023. godine.

U travnju 2023. izrađen je i objavljen Godišnji plan objave poziva na dostavu projektnih prijedloga za 2023. godinu za Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. Tijekom kolovoza 2023. godine objavljena je prva izmjena Godišnjeg plana.

Nacionalnim planom za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2026. godine predviđeno je 10 mjera u mjerodavnosti Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, od kojih centri za socijalnu u skrb/sada Hrvatski zavod za socijalni rad, Obiteljski centar te domovi socijalne skrbi za djecu u kontinuitetu provode pet mjera: Podrška roditeljstvu u obiteljima u riziku; Podrška djeci žrtvama i svjedocima kaznenih djela; Podrška djeci žrtvama obiteljskog nasilja; Podrška djeci žrtvama i počiniteljima međuvršnjačkog nasilja te Poticanje dječje participacije u djelovanju Vijeća korisnika kod pružatelja socijalne usluge smještaja za djecu i Vijeća udomljene djece i mladih. U Republici Hrvatskoj djeluje 1 Vijeće udomljene djece i mladih te 43 Vijeća korisnika u rad kojih je uključeno ukupno 793-oje djece.

Provedena je mjera Kreiranje procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, odnosno izrađena je Analiza relevantnih aspekata dječje participacije u Hrvatskoj te smjernice za uključivanje djece što predstavlja pomoć za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih politika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini što je i jedan od strateških ciljeva.

Provedba mjere Poticanje gradova na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća osigurana je u suradnji sa Savezom Društava Naša djeca Hrvatske koji kroz svoje djelovanje potiče i prakticira sudjelovanje djece u lokalnim zajednicama. Dječja vijeća predstavljaju izravan doprinos donošenju odluka u lokalnim zajednicama kroz provođenje rasprava i iznošenje dječjih želja, potreba, mišljenja, prijedloga i zahtjeva, sve s ciljem jačanja uključivanja djece u odlučivanje. Nadalje, za istaknuti je i rad Obiteljskog centra u provođenju programa podrške roditeljstvu, te programa edukacija žrtava i počinitelja međuvršnjačkog nasilja, kao i rad Područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u pružanju usluga podrške djeci žrtvama i svjedocima kaznenih djela te djeci žrtvama nasilja u obitelji.

Provedene su prethodne aktivnosti nužne za organizaciju edukacija na temu unaprjeđenja znanja o mentalnom zdravlju djece kod svih relevantnih dionika stručnjaka u sustavu socijalne skrbi, edukacija pravnika na poslovima za djecu i obitelj te edukacija posebnih skrbnika za zastupanje djeteta u zaštiti osobnih i imovinskih prava koje će u narednom razdoblju, sukladno djelokrugu rada i nadležnostima, provoditi Akademija socijalne skrbi.

Sredstva za provedbu navedenih mjera iz Akcijskog plana za prava djece 2022.-2024. predviđena su u okviru sredstava MROSP te redovnih sredstava ustanova socijalne skrbi. Nacionalnim planom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine predviđeno je 6 mjera koje su u nadležnosti ovoga Ministarstva. Mjera "Transformacija, deinstitucionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom" postigla je planirane rezultate, te je za navedenu mjeru u izvještajnom razdoblju utrošeno 22.262.699,54 eura. Vezano uz objavu poziva za deinstitucionalizaciju iz ESI fondova, isti su prema provedbenom programu MROSP planirani u 2024. godini.

S ciljem prevencije institucionalizacije te što dužeg ostanka starijih osoba u svojim domovima, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je iz ESF+, u okviru Programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027.“, nastavilo financirati poziv za dodjelu bespovratnih sredstava Zaželi. Poziv je objavljen 21. kolovoza 2023. godine pod nazivom „Zaželi – prevencija institucionalizacije“ upravo kako bi se omogućilo pružanje svakodnevne pomoći i podrške osobama od 65 i više godina, ali i osobama s invaliditetom, u njihovim vlastitim domovima. Ujedno, usluga koja se osigurava smatra se i sastavnom mjerom dugotrajne skrbi za starije osobe. Glavni cilj poziva definiran je kao povećanje socijalne uključenosti i prevencija institucionalizacije ranjivih skupina osiguravanjem dugotrajne skrbi. S obzirom da su projekti u okviru Poziva „Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom - faza III“, sufinanciranog iz ESF-a OPULJP 2014.-2020., završili s provedbom krajem 2022., odnosno početkom 2023. godine, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici 6. svibnja 2022. godine donijela Odluku o osiguravanju nastavka financiranja usluge osobne asistencije osobama s invaliditetom koje uslugu koriste temeljem projekata financiranih sredstvima Europskog socijalnog fonda.

Vezano uz projekte financirane iz nacionalnih sredstava, od 1. 1. 2023. do 31. 12. 2023. godine, provodila se druga godina dvogodišnjih programa udruga koje pružaju usluge asistencije osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, za što je utrošeno 22.262.699,54 € sa stavke

A754019 Odobranje financijske potpore za programe i projekte usmjerene djeci s teškoćama i odraslim osobama s invaliditetom, račun 3811, izvor 41 i 11. Financirano je ukupno 183 programa, od toga 118 programa za uslugu osobnog asistenta, 32 programa za osiguranje usluge tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog izvješća, te 33 programa za osiguranje usluge videćeg pratitelja slijepim osobama koje su nesamostalne u kretanju. Broj korisnika za 134 udruge: OA 2177 korisnika, VP 1108 korisnika, KP 1889 korisnika.

Aktivnosti u okviru mjere “Osnaživanje pružatelja podrške osobama s invaliditetom u zajednici” nisu se provodile tijekom 2023. godine te se isto planira u 2024. godini.

Mjera “Unaprjeđenje zakonodavnog okvira za osobe s invaliditetom” provodila se u okviru redovne djelatnosti. Sukladno planiranom, doneseni su Zakon o osobnoj asistenciji koji je stupio na snagu 1. srpnja 2023. godine te Zakon o inkluzivnom dodatku koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024. godine.

U okviru provedbe mjere “Edukacija i promicanje aktivne implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom s ciljem zaštite i promicanja prava osoba s invaliditetom”, predstavnici Ministarstva sudjelovali su na: 28. hrvatskom simpoziju osoba s invaliditetom o temi „Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom – o nama uvijek s nama – od slogana do realnosti“ održanom 27. i 28. studenoga 2023. na 16. konferenciji država stranaka Konvencije o pravima osoba s invaliditetom koja je održana 13.-15. lipnja 2023. u New Yorku, na Okruglom stolu Koalicije za socijalno stanovanje, održanom 18. prosinca 2023. godine, na stručnoj konferenciji “Resursi za osiguravanje stručne podrške osobama s oštećenjem vida“ u organizaciji Centra za odgoj i obrazovanje Vinko Bek, održanoj 21. travnja 2023. godine. Pored navedenog Ministarstvo je 1. ožujka 2023. godine, u suradnji sa Svjetskom bankom organiziralo javno predstavljanje dvogodišnjeg projekta tehničke pomoći „Prijelaz s institucionalne na skrb i podršku u zajednici za djecu, mlade i osobe s invaliditetom u Hrvatskoj“. Cilj projekta je transformacija ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač RH i deinstitucionalizacija korisnika. U svrhu osiguravanja dostupnosti Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana, Nacionalnog plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine koji su tiskani krajem 2022. godine u nakladi od 400 primjeraka distribuirani su u 2023. godini nacionalnim savezima osoba s invaliditetom.

Nacionalnim planom plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine predviđeno je 10 mjera iz mjerodavnosti Ministarstva koje jamče bolje uvjete života ranjivim skupinama društva, a obuhvaćene su kroz područja intervencije i realizirat će se kroz niz različitih aktivnosti.

10 mjera iz nadležnosti Ministarstva:

1. Sveobuhvatna dijagnoza siromaštva i socijalne isključenosti – mjera se provodi kroz TSI projekt “ Sveobuhvatna dijagnostika siromaštva i socijalne isključenosti i pregled sustava za praćenje socijalnih politika” kao prva komponenta Projekta. Projekt je započeo s realizacijom 9. siječnja 2023. godine i sukladno dogovorenim provedbenim aktivnostima iste se provode u zadanim rokovima. Realizaciju provodi Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u suradnji sa Svjetskom bankom i Europskom komisijom.

Aktivnosti mjere fokusirane su na razvoj metodologije za sustav baze podataka o siromaštvu i socijalnoj isključenosti. Cilj nam je stvoriti sustav koji će omogućiti praćenje pokazatelja na podnacionalnoj razini, pružiti preporuke o relevantnim dionicima, uspostaviti strukture koordinacije i pravne sporazume između relevantnih institucija, te postaviti smjernice za

analizu podataka i izvješćivanje. Tijekom 2023. godine identificirane su dostupne administrativne baze podataka u Hrvatskoj koje sadrže određene informacije relevantne za izradu pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti. Procijenjena je kvaliteta i relevantnost svakog izvora podataka za prethodno navedenu svrhu. U okviru ove procjene za svaku bazu podataka ocjenjuju se kontekst i uporaba, sadržaj, metodologija prikupljanja podataka, obuhvat stanovništva, kvaliteta, interoperabilnost i mogućnost dijeljenja podataka te su predloženi načelni pristupi izradi administrativne baze podataka za praćenje siromaštva i socijalne isključenosti na razinama NUTS 3 i LAU. U bitnom, analizirane su baze podataka: Porezne uprave Ministarstva financija (primjerice JOPPD, PO-SD i dr.); sustav matičnih knjiga (rođeni, umrli, vjenčani, životno partnerstvo) koje vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave; zbirka podataka o prebivalištu i boravištu iz nadležnosti Ministarstvo unutarnjih poslova; zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastarsa te povezani registri (ZIS i povezani registri) koje vodi Državna geodetska uprava; podaci o socijalnoj isključenosti koje vode različiti sustavi (Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Državni zavod za statistiku, Državna geodetska uprava, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Porezna uprava Ministarstva financija i dr.).

Trenutno se provode aktivnosti vezane uz analizu potencijalnih pokazatelja socijalne isključenosti na temelju registra SOK (Registar stanovništva, obitelji i kućanstva) čija je izrada u nadležnosti Porezne uprave Ministarstva financija. Analize su fokusirane na razradu mogućnosti institucionalnog ustroja za razvoj, upravljanje i izvješćivanje o pokazateljima AROP-a i socijalne isključenosti. Ističemo značaj ove mjere obzirom da je ista navedena kao osnovni kriterij za ispunjavanje uvjeta za povlačenje sredstava iz EU fondova.

2. Povećanje primjerenosti socijalnih naknada i poboljšanje pokrivenosti najosjetljivije skupine zdravstveno osiguranih osoba dopunskim zdravstvenim osiguranjem.

Provedene su predviđene aktivnosti za donošenje novog Zakona o socijalnoj skrbi koji je stupio na snagu 17. veljače 2022. godine sa izmjenama vezanim uz zajamčenu minimalnu naknadu (ZMN). U izvještajnom razdoblju, suprotno postavljenim pokazateljima rezultata, kontinuirano dolazi do pada broja korisnika ZMN-a iz razloga što je došlo do smanjenja broja kućanstava (prema Popisu stanovništva iz 2021. godine broj kućanstava se smanjio za 97.212 (-6,33%) u 10 godina), pada nataliteta, vanjskih migracija, ali i povećanja zaposlenosti i nastavka mirovinske reforme (uvođenje nacionalne naknade za starije osobe za koje nije propisan prihodovni i imovinski kriterij za ostvarivanje prava).

Nadalje, obzirom na preporuke Svjetske banke vezane uz pojednostavljenje administrativnog postupka i ublažavanje uvjeta za priznavanje prava na ZMN, naročito u dijelu upisa zabilježbe tražbine na nekretninama korisnika u zemljišnim knjigama, u 2023. godini donesene su Izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi kojim je napuštena obaveza povrata iznosa isplaćenih na ime ZMN-a, ali i institut zabilježbe tražbine na nekretnini korisnika ZMN.

Ukupno za razdoblje od 1.1. do 31.12.2023., za korisnike ZMN-a isplaćeno je 64.624.480,00 EUR s aktivnosti A799007 Zajamčena minimalna naknada.

Također, s 1.1.2024., Odlukom Vlade Republike Hrvatske povećana je osnovica za izračun zajamčene minimalne naknade sa 132,72 EUR na 150 EUR. Povećanjem osnovice povećat će se ukupni iznos zajamčene minimalne naknade, kao i obuhvat potencijalnih korisnika koji ostvaruju određena primanja, a u odnosu na ukupan iznos minimalne naknade.

3. Informatizacija socijalnih naknada u sustavu socijalne zaštite.

U svrhu provedbe mjere kojoj je jedan od pokazatelja rezultata da se JLRPS omogući pristup podacima o socijalnim naknadama za svakog pojedinog korisnika, izvršena je analiza

informativnog sustava SoNaL. Sukladno rezultatima analize izraditi će se novi informativni sustav koji će omogućiti klasifikaciju naknada iz sustava socijalne zaštite koje osiguravaju JLRPS. Kategorizacija će poslužiti za šifriranje lokalnih naknada u JOPPD Obrascu kako bi kroz EDIP informativni sustav Porezne uprave Ministarstva financija iste bile vidljive za svakog korisnika koji je ostvario navedenu naknadu. Podaci o korisnicima bi bili dostupni onim tijelima koja za to imaju zakonsku osnovu, uključujući i JLRPS. Navedeno će omogućiti transparentnost naknada iz sustava socijalne zaštite na lokalnoj i nacionalnoj razini odnosno uvid za svakog korisnika ostvaruje li određenu naknadu koju osiguravaju JLRPS. Za provedbu navedenog pokazatelja rezultata u 2022. godini na stavci A854006 osiguran je iznos od 200.000,00 kuna (sa PDV-om) odnosno 160.000,00 kuna (bez PDV-a), a 8. studenoga 2022. godine je sklopljen ugovor za analizu i izradu detaljne funkcionalne i tehničke specifikacije informativnog sustava naknada iz sustava socijalne zaštite koje osiguravaju JLRPS u iznosu od 189.500,00 kuna (bez PDV-om) odnosno 236.875,00 kuna (sa PDV-a). Navedeni ugovor je izvršen u 2023. godini i za njega je u 2023. godini utrošeno 7.556,91 eura (sa PDV-om). Dana 8. kolovoza 2023. pokrenut je postupak javne nabave razvoja aplikacije naknada socijalne zaštite koje osiguravaju JLP(R)S. 10. studenoga 2023. je objavljena Odluka o odabiru. Slijedi potpisivanje ugovora.

Jedan od pokazatelja rezultata provedbe mjere je i izrađena web aplikacija o mogućnostima ostvarivanja socijalnih naknada iz sustava socijalne zaštite na nacionalnoj razini. Dana 09. veljače 2023. godine je sklopljen ugovor o javnoj nabavi usluge izrade tehničke i funkcionalne specifikacije izrade web aplikacije. Temeljem navedenog ugovora je izrađena detaljna tehnička i funkcionalna specifikacija web aplikacije o mogućnosti ostvarenja naknada iz sustava socijalne zaštite na nacionalnoj razini (12 naknada u nadležnosti HZSR, HZMO, HZZO i HZZ). Za izradu navedenih specifikacija po predmetnom ugovoru je u 2023. godini utrošeno 36.523,65 eura (sa PDV-om) sa aktivnosti 854006 Administracija i upravljanje.

Postupak javne nabave za razvoj web aplikacije o mogućnosti ostvarenja naknada iz sustava socijalne zaštite na nacionalnoj razini je objavljen 30. listopada 2023. godine. U tijeku je odabir izvršitelja.

4. Razvoj i provedba programa usmjerenih smanjenju materijalne deprivacije i socijalne isključenosti ranjivih skupina.

U dijelu planirane mjere Objave poziva na dodjelu sredstava iz Europskog socijalnog fonda plus (ESF +) u 2022, kasne iz razloga što nisu krenule Objave iz ESF +. Međutim, u tijeku je provedba aktivnosti podjele hrane i osnovne materijalne pomoći financirane iz REACT – EU za Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći faza IV. U tijeku je provedba 28 projekata ukupne vrijednosti 93,60 milijuna kuna (T792013 Operativni program za hranu i osnovnu materijalnu pomoć za razdoblje 2014. - 2020. (FEAD)). Pomoć je osigurana za preko 74 000 najpotrebitijih osoba. Poziv za prijavu projekata usmjerenih smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina - u 2023. godini korisničku skupinu za beskućnike financirali smo kroz dva poziva, i to kroz trogodišnje programe čija je provedba trajala do 31. svibnja 2023. godini, a u okviru kojih se provodilo 14 programa usmjerenih razvoju i širenju usluga za beskućnike u godišnjem iznosu financiranja od 385.082,00 €, kroz koje je bilo uključeno 1.031 korisnika. Navedena korisnička skupina financirana je i kroz dvogodišnje programe usmjerene smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina za razdoblje do 31. kolovoza 2023. godina u okviru kojih je financirano 6 programa usmjerenih beskućnicima u iznosu od 61.982,00 € kroz koje je bilo uključeno 217 korisnika. Od 1. lipnja 2023. financiranje korisničke skupine beskućnika nastavljeno kroz programe usmjerene

beskućnicima i to kao posebno prioritetno područje unutar Poziva „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za razdoblje 2023. do 2025.“, gdje se financira 20 pružatelja usluga dnevnog boravka i stambenih zajednica na kojem području splitsko-dalmatinske, dubrovačko-neretvanske, primorsko-goranske, grada Zagreba, varaždinske, zadarske, karlovačke i osječko-baranjske županije u godišnjem iznosu financiranja 576.000,00 €,.

5. Daljnji razvoj volonterstva u Republici Hrvatskoj - odnosi se na broj organizatora volontiranja, volontera i volonterskih sati, a to su podaci koje Ministarstvo prikuplja do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu. Obzirom na navedeno u izvještajnom razdoblju za mjeru nije primjenjiv iznos utroška. Podaci o organiziranom volontiranju za 2023. godinu bit će dostupni u drugom kvartalu 2024. godine.

Dodatno, valja istaknuti kako Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kontinuirano sufinancira, kroz infrastrukturnu podršku, rad volonterskih centara. Tako su u 2023. godini potpisani dvogodišnji programi sa 34 volonterska centra (29 lokalnih centara i 5 regionalnih) u godišnjem iznosu od 450.000 €.

6. Poboljšanje dostupnosti besplatnih obroka djeci u siromaštvu ili riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

U dijelu koji se odnosi na učenike koji su primili besplatan obrok, provodili su se projekti u okviru Poziva „Osiguravanje besplatnih školskih obroka za djecu koja žive u siromaštvu ili su u riziku od siromaštva za školsku godinu 2022.- 2023.“. Ukupno 27.493 učenika je primilo školski obrok. Ukupno za razdoblje od 1.1. do 31.12.2023 za mjeru je utrošeno 3.639.413,41 eura (T792013 OPERATIVNI PROGRAM ZA HRANU I OSNOVNU MATERIJALNU POMOĆ ZA RAZDOBLJE 2014. - 2020. (FEAD)). Nadalje, za školsku godinu 2023 - 2024. ugovorena je izravna dodjela Ministarstva znanosti i obrazovanja „Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (prvo polugodište školske godine 2023. - 2024.)“ u iznosu od 7.761.788,23 eura, temeljem Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i nastavno Odlukom o kriterijima i načinu financiranja odnosno sufinanciranja troškova prehrane za učenike osnovnih škola 3.981.684,25 eura

7. Poboljšanje integriranog pristupa skrbi za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti – dogovoren je početak provedbe od 2025. godine.

8. Poboljšanje i dostupnost besplatnih programa usmjerenih socijalnom uključivanju djece i obitelji u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

Provode se dvogodišnji programi usmjereni smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina. Provedba druge godine je počela 1.9.2022. te je trajala do 31.8.2023. godine. Unutar navedenog programa od 4 prioritetna područja 2 pokrivaju mjeru: P1 “Programi usmjereni smanjenju socijalne isključenosti pripadnika romske zajednice” (6 udruga, iznos financiranja 132.722,81 €), te P2 “Programi usmjereni pružanju podrške u integraciji u zajednicu osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom” (8 udruga, iznos financiranja 77.377,39 €). Godišnji iznos financiranja po navedenom pozivu iznosi 305.262,46 € (Program 4002 Skrb za socijalno osjetljive skupine na Aktivnosti A734189 Udruge u socijalnoj skrbi). Dana 24. listopada 2023. godine je raspisan novi poziv kojim će se osigurati financiranje za dvogodišnje razdoblje u 2024. i 2025. godini, a iznos koji je planiran za financiranje na godišnjoj razini iznosi 300.000,00 €.

Nacionalnim planom za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja, za razdoblje do 2027. godine predviđene su 4 mjere u djelokrugu ovog Ministarstva kako slijedi: “Razvoj svijesti javnosti o neprihvatljivosti seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja, njegovim

pojavnim oblicima i posljedicama te mogućnostima zaštite žrtava”; “Jačanje kompetencija državnih službenika i stručnjaka različitih sustava koji pružaju pomoć i potporu žrtvama seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja”; “Osiguravanje dostupnosti specijaliziranih servisa za rad sa žrtvama seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja” te “Osiguranje preduvjeta zaštite djece prilikom zapošljavanja na sva radna mjesta koja se odnose na neposredan rad s djecom ili uključuju kontakt s djecom”.

Mjera Osiguranje preduvjeta zaštite djece prilikom zapošljavanja na sva radna mjesta koja se odnose na neposredan rad s djecom ili uključuju kontakt s djecom u potpunosti je provedena donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu koji u svom članku 19.b propisuje posebnu zaštitu djece i maloljetnika na način da poslodavac, odnosno organizator aktivnosti u kojima sudjeluju djeca dužan je voditi računa da osobe koja su u kontaktu s djecom i maloljetnicima nisu pravomoćno osuđene za neko od kaznenih djela protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, a koja su, prije nego što su počinjena, bila propisana zakonom ili međunarodnim pravom te da se protiv njih ne vodi kazneni postupak za neko od navedenih kaznenih djela. Osim toga poslodavac je ovlašten uz suglasnost osobe za koju se traži, zatražiti od nadležnog suda dokaz da kandidat za radno mjesto ili radnik zaposlen kod poslodavca nije pravomoćno osuđen te od kandidata za radno mjesto ili od radnika zaposlenog kod poslodavca zatražiti da dostavi dokaz da se protiv njega ne vodi kazneni postupak za navedena kaznena djela. Ukoliko poslodavac sazna da postoje navedene zapreke dužan je onemogućiti takvoj osobi kontakt s djecom ili maloljetnicima. Za provedbu ove mjere nije bilo potrebno osigurati financijska sredstva.

Za ostale tri mjere za nadležnosti ovog Ministarstva rok provedbe je 2024. godina.

Mjera br. 43. Povećanje opsega pružanja izvaninstitucijskih usluga na područjima na kojima te usluge nisu dostatne usmjerena je na osiguravanje regionalno ravnomjernije rasprostranjenosti izvaninstitucijskih usluga u skladu s utvrđenim potrebama i prioritetima radi prevencije institucionalizacije. U razdoblju od lipnja 2023. objavljena 4 javna pozive temeljem Zakona o socijalnoj skrbi i temeljem Zakona o osobnoj asistenciji za sklapanje ugovora za pružanje socijalnih usluga kojima je omogućeno pružateljima usluga na području svih županija da uđu u mrežu socijalnih usluga i osiguraju preduvjete za kontinuirano pružanje usluga kako bi se osigurala regionalna ravnomjernost pružatelja usluga, dostupnost i razvijenost socijalnih usluga u pojedinim županijama, prvenstveno na područjima na kojima usluge nisu dostatne ili uopće nisu dostupne, i to:

- 2 javna poziva temeljem Zakona o socijalnoj skrbi temeljem kojeg je sklopljeno 41 ugovor za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom za uslugu rane razvojne podrške, stručne procjene, boravka i organiziranog stanovanja 1 ugovor za djecu s problemima u ponašanju za usluge boravka i organiziranog stanovanja, i 1 ugovor za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi za uslugu organiziranog stanovanja;

- 2 javna poziva temeljem Zakona o osobnoj asistenciji temeljem kojeg je do danas sklopljeno 149 ugovora o pružanju usluge osobne asistencije, a drugi javni poziv za uslugu osobne asistencije ostaje otvoren do kraja 2024.

Pored navedenog, s ciljem povećanja opsega pružanja izvaninstitucijskih usluga u 2023. godini objavljen je nacionalni Poziv za prijavu trogodišnjih programa organizacija civilnog društva pod nazivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za razdoblje 2023. do 2025 usmjerenih: djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom, podršci obitelji i promicanju i zaštite prava djece, podršci posvojiteljima i razvoju udomiteljstva, pružanju usluge savjetovanja i smještaja za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji, radu s beskućnicima te radu sa starijim osobama i teško bolesnim odraslim osobama. U sklopu Poziva ugovoreno je 318 programa ukupne vrijednosti 8.115.000 EUR.

Mjera 44. Provedba mjere Nastavak procesa deinstitucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga provodi se u skladu s predviđenom dinamikom provedbe te se aktivnosti razvoja usluga u zajednici kontinuirano provode. S ciljem nastavka procesa širenja usluga u zajednici i smanjenja broja ulazaka korisnika u institucije, u lipnju 2023. godine donesen je Operativni plan deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine koji ujedno predstavlja uvjet za korištenje EU sredstava u programskom razdoblju 2021. -2027. Dana 6. prosinca 2022. godine potpisan je Ugovor o savjetodavnim uslugama između Svjetske banke i MROSP-a, u okviru Projekta „Prijelaz s institucionalne skrbi na skrb i podršku u zajednici za djecu, mlade i osobe s invaliditetom“. Ugovorom su definirane dvije komponente:

Komponenta 1: Potpora u izradi 38 individualnih planova deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne skrbi.

Komponenta 2: Potpora u razvoju mehanizma za praćenje prelaska s institucionalne skrbi na skrb i podršku u zajednici.

U okviru navedenog Projekta u tijeku izrada 20 Individualnih planova deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga kojima je osnivač RH.

Mjera 45. Izgradnjom centara za starije žele se osigurati primjerene usluge za starije osobe na područjima na kojima te usluge nisu dostatne te je u svrhu provedbe mjere 22. prosinca 2022. objavljen Poziv „Izgradnja i opremanje centara za starije osobe (izvaninstitucijske i institucijske usluge)“ zatvoren 22. ožujka 2023. godine.

Prihvatljivim prijaviteljima određene su jedinice lokalne samouprave u obveznom partnerstvu s jedinicom područne (regionalne) samouprave na čijem području se projekt provodi.

Na poziv je zaprimljeno 27 prijava iz 18 županija. Jedinice lokalne samouprave iz Varaždinske županije, Vukovarsko -srijemske i Grada Zagreba nisu aplicirale na Poziv. Interes za objavljeni Poziv pokazao je da su potrebe za uslugama puno veće zbog čega je Vlada osigurala dodatna sredstva iz DP na način da se u svakoj županiji iz koje je zaprimljen projekt financira izgradnja jednog centra za starije osobe.

Dana 17. kolovoza 2023. na 244. sjednici Vlade Republike Hrvatske usvojena je Odluka o suglasnosti s povećanjem iznosa sredstava za ugovaranje za poziv na dodjelu bespovratnih sredstava NPOO „Izgradnja i opremanje centara za starije osobe (izvaninstitucijske i institucijske usluge)“, u iznosu od 54.000.000,00 eura kojima će se financirati izgradnja i opremanje dodatnih 10 centara za starije osobe.

Ukupna vrijednost 18 projekata iznosi cca 159 milijuna eura. Ugovori o bespovratnim sredstvima uručeni su dana 2. listopada 2023. godine.

Mjera 46. Poticanje razvoja udomiteljstva (povećanje broja udomiteljskih obitelji za djecu) Odlukom o osnovici za izračun iznosa naknade za rad udomitelja i iznosa opskrbnine za 2023. godinu predmetna osnovica je povećana sa 66,36 eura na 70 eura. Odlukom o dopuni odluke o visini naknade za rad udomitelja (NN 24/2023.) zaposlenom i samozaposlenom tradicionalnom udomitelju za djecu koji koristi pravo na udomiteljski dopust sukladno propisu kojim se uređuju roditeljske i roditeljske potpore naknada za rad udomitelja uvećava se za iznos od 600 % osnovice za dijete za koje je ostvario pravo na udomiteljski dopust za vrijeme dok traje pravo na udomiteljski dopust.

Mjera 47. U okviru mjere Razvoj novih usluga educirano je 253 stručnjaka za pružanje usluge

socijalnog mentorstva i 30 obiteljskih suradnika. Doneseni su Standardi postupanja obiteljskih suradnika u prosincu 2022., a aktivnost obiteljskog suradnika osigurava se u okviru socijalne usluge psihosocijalna podrška obitelji. U 2023. educirano je 426 stručnjaka za provođenje mjera obiteljsko pravne zaštite. Do sada je educirano ukupno 576 stručnjaka za provođenje mjera obiteljsko – pravne zaštite, od toga u 2022. educirano je 150 stručnjaka, a u 2023. godini educirano je 426 stručnjaka.

Mjera 48. Mjera uvođenje novih profila radnika za pružanje socijalnih usluga usmjerena je na razvoj novih socijalnih usluga i zapošljavanje potrebnog broja radnika u tu svrhu. Za pružanje novih usluga zaposleno je 49 socijalnih mentora u područnim uredima HZSR-a, 38 obiteljskih suradnika te 34 voditelja mjere intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu u državnim domovima za djecu.

Mjera 49. Utvrđivanje cijena socijalnih usluga za pružatelje socijalnih usluga u mreži temeljem jedinstvene metodologije za izračun cijena - Sklopljeno 432 ugovora o pružanju socijalnih usluga temeljem jedinstvene metodologije za izračun cijena. Razvijen IT sustav za upravljanje podacima za automatsko prikupljanje i analizu podataka te izračunavanje cijena za sve vrste socijalnih usluga i svih 476 pružatelja socijalnih usluga u mreži. IT sustav za upravljanje podacima razvijen je i pušten u rad 30. lipnja 2023. Poslovni proces kojem IT sustav služi definiran je Pravilnikom o metodologiji izračuna cijena socijalnih usluga, objavljenim u Narodnim novinama 120/23. Pravilnikom se definira obveza pružatelja usluga da Ministarstvu dostave podatke o trošku pružanja socijalnih usluga, da služe kao osnova za obračun cijena socijalnih usluga za sljedeće razdoblje. Ta se obveza ispunjava na godišnjoj osnovi, stoga su pružatelji usluga dužni dostavljati svoje troškove Ministarstvu za prethodnu kalendarsku godinu.

Mjera 50. Usklađivanje regulatornog okvira djelovanja za pružanje socijalnih usluga s potrebama razvoja socijalnih usluga - U 2023. godini donesen je Zakon o osobnoj asistenciji, Zakon o inkluzivnom dodatku, Pravilnik o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba, Pravilnik o metodologiji za izračun cijena, Nacionalni akcijski plan za provedbu Preporuke Vijeća EU o uspostavi Europskog jamstva za djecu do , Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine. U cilju unaprjeđenja koordinacije i integracije zdravstvene zaštite i socijalne skrbi na području dugotrajne skrbi, Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike sklopili su Sporazum o suradnji u izradi Operativnog plana cjelovitog razvoja dugotrajne skrbi, a završetak izrade planira se u drugoj polovici 2024. godine.

Mjera 51. Unapređenje digitalizacije sustava socijalne skrbi radi povezivanja pružatelja socijalnih usluga - Dana 27. ožujka 2023. godine je sklopljen Ugovor o javnoj nabavi usluge izrade tehničke i funkcionalne specifikacije izrade informacijskog sustava pružatelja usluga socijalne skrbi. Temeljem navedenog ugovora je izrađena tehnička i funkcionalna specifikacija razvoja informacijskog sustava pružatelja usluga socijalne skrbi. Za izradu navedenih specifikacija po predmetnom ugovoru je u 2023. godini utrošeno 16.590,36 eura (sa PDV-om) sa aktivnosti K788006 Informatizacija i održavanje sustava socijalne skrbi. Dana 30.11.2023. godine je pokrenut postupak javne nabave usluge razvoja navedenog informacijskog sustava. Postupak javne nabave je u tijeku.

Mjera 52. U svrhu provedbe mjere Unapređenje procjene potreba i izrade jedinstvene

metodologije za procjenu potreba, provodio se EU projekt „Potpora poboljšanju socijalnih usluga u Hrvatskoj“ u vrijednosti od 400.000 EUR, a koji je završio u lipnju 2023. godine. Nakon donošenja Pravilnika o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba u kolovozu 2023. godine, dana 13. prosinca 2023. objavljen je ESF + ograničeni Poziv *Izrada županijskih socijalnih planova*. U okviru ovog Poziva financirat će se pružanje podrške županijama u izradi županijskih socijalnih planova, a završetak izrade županijskih socijalnih planova temeljem jedinstvene metodologije očekuje se krajem 2024. godine.

Mjera 53. Poboljšanje infrastrukturnih kapaciteta za pružanje socijalnih usluga. Aktivnosti unapređenja ili poboljšanja prostornih uvjeta ustanova socijalne skrbi provode se kontinuirano sukladno planiranoj dinamici, te su se u 2023. godini provodile aktivnosti unapređenja prostornih uvjeta za pružanje socijalnih usluga za državnih 29 pružatelja usluga.

Mjera 54. Mjera Zapošljavanje dodatnog broja radnika za pružanje socijalnih usluga provodi se sukladno raspoloživim proračunskim sredstvima.

S ciljem jačanja ljudskih potencijala te osiguravanja kvalitetnijeg pružanja i dostupnosti socijalnih usluga u ustanovama socijalne skrbi kojima je osnivač RH (HZSR, Obiteljski centar i domovi socijalne skrbi) zaposleno je u 2022. godini ukupno 342 nova radnika.

U 2023. dodatno je zaposleno ukupno 545,5 radnika:

- 379 radnika (od kojih 201 stručni radnik i 178 ostali) u domovima,
- 142,5 radnika u HZSR
- te 24 radnika u Obiteljskom centru.

Mjera 55. Organiziranje edukacija i supervizije za podizanje kompetencija stručnjaka i udomitelja koji sudjeluju u pružanju socijalnih usluga. Tijekom 2023. godine kontinuirano su se provodile aktivnosti podizanja kvalitete stručnog rada pružatelja socijalnih usluga (regionalne radionice, stručne posjete i supervizije). Stručna podrška osigurana je za ukupno 21 pružatelja usluge, ali u 2023. godini nisu se održale organizirane edukacije..

Mjera 56. Volontiranje kao doprinos u pružanju socijalnih usluga

Radi omogućavanja većeg opsega aktivnosti i dodatnih sadržaja u pružanju socijalnih usluga te podizanja kvalitete pružanja socijalnih usluga i stupnja zadovoljstva korisnika, od ukupno 63 275 angažiranih volontera, njih 20,75% odnosno 13 132 volontera sudjelovala su u pružanju socijalnih usluga.

Dodatno, valja istaknuti kako Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kontinuirano sufinancira, rad volonterskih centara. Tako su u 2023. godini potpisani dvogodišnji programi sa 34 volonterska centra (29 lokalnih centara i 5 regionalnih) u godišnjem iznosu od 450.000 €.

Mjera 57. Aktivnosti osposobljavanja pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj (organiziranje izobrazbe za stjecanje znanja, tehnika i vještina o izvorima i načinima prikupljanja sredstava; osnivanje društvenih poduzeća) - Pružatelji socijalnih usluga kontinuirano provode različite aktivnosti društvenog poduzetništva čime se dodatno osnažuju kapaciteti pružatelja kao i održivost socijalnih usluga.

DOPRINOS OSTVARENJU CILJEVA JAVNIH POLITIKA

Mjera Unaprjeđenje radnog zakonodavstva doprinijet će cilju 1.1. iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024. pod nazivom Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost.

Uslijed izmjene i dopune Zakona o radu te nastavnog donošenja svih pratećih podzakonskih propisa osigurat će se dostojanstveni uvjeti rada radnika te ujedno potaknuti poduzetničke aktivnosti. Očekuje se veća transparentnost i predvidivost u pogledu uvjeta rada, kreiranje kvalitetnih radnih mjesta, dostojanstvene plaće radnika te fleksibilnije mogućnosti korištenja radne snage od strane poslodavaca. Sve navedeno tiče se i rada putem digitalnih radnih platformi, kao potpuno novog načina obavljanja poslova.

Provedene mjere putem podzakonskih propisa koji su upotpunili zakonsku reformu dodatno će poboljšati položaj radnika na tržištu rada i doprinijeti njihovom zadovoljstvu radnim mjestom, a poslodavcima omogućiti fleksibilnost u poslovanju.

Mjera 17. Povećanje osviještenosti poslodavaca i radnika o značenju prevencije i provođenju preventivnih mjera u sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika

Provedba mjere Povećanje osviještenosti poslodavaca i radnika o značenju prevencije i provođenju preventivnih mjera u sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika u znatnoj mjeri je u izvještajnom razdoblju 2023. godine pridonijela cilju 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost Programa Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2021.-2024., povećavši razinu svijesti radnika i poslodavaca o važnosti sigurnih i zdravih mjesta rada te povećavši razinu sigurnosti i zaštite zdravlja radnika.

Provedba navedene mjere pridonijela je i ukupnoj osviještenosti dionika u sustavu zaštite na radu, naročito o važnosti provođenja preventivnih mjera s ciljem zaštite zdravlja radnika i postizanja sigurnih uvjeta rada. Izrađenim edukacijskim materijalima pridonijet će se podizanju razine osviještenosti o potrebi stalnog stručnog usavršavanja stručnjaka zaštite na radu te kontinuiranom usavršavanju poslodavaca, ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu. Provedbom nadzora i revizije nad radom ovlaštenih osoba doprinosi se povećanju kvalitete njihovog rada, a u konačnici kontinuirano se pozitivno utječe na sprječavanje ozljeda na radu i nastanak profesionalnih bolesti, odnosno bolesti u vezi s radom, te očuvanju radne sposobnosti i produljenje radnog vijeka radnika.

Program Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. u cilju 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav predviđa povećanje mirovine za dodatnih 10% te nastavak provedbe mirovinske reforme koja osigurava adekvatnost mirovina, uspostavljanje održivog mirovinskog sustava i rješavanje problema međugeneracijske nejednakosti. Mjere iz područja mirovinskog sustava u provedbenom programu doprinose upravo ostvarenju navedenog cilja.

Provedba navedenih mjera u mirovinskom sustavu također doprinosi ostvarenju strateškog cilja 5.5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, odnosno provedbi politike na prioritarnom području dostojanstvenog starenja, koja uključuje poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, poboljšanje mogućnosti umirovljenika za sudjelovanje na tržištu rada te razmatranje mogućnosti uvođenja novog modela obiteljskih mirovina. Isto tako, mjerama se doprinosi ostvarenju posebnog cilja Povećanje visine obiteljskih i najnižih mirovina utvrđenog Nacionalnim planom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Do kraja 2023. godine su, kroz provedbu mjera provedbenog programa, u okviru predviđenih rokova, stvoreni preduvjeti za ispunjenje ciljeva predviđenih Programom Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. g. te Nacionalnim planom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Mjerom Osiguranje osnovnog socijalno zaštitnog prihoda na nacionalno definiranoj minimalnoj razini za starije osobe ostvaren je cilj 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. na način da je HZMO implementirao i omogućio provedbu Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe. Tako je na dan 31. prosinca 2023. u isplati bilo 7278 korisnika nacionalne naknade za starije osobe. Provedbom ove mjere se kroz administrativnu jednostavnost smanjuje siromaštvo starijih osoba koje ne ostvaruju pravo na mirovinu, ublažava se stigma siromaštva te se smanjuje broj podnesenih zahtjeva za ostvarivanje i korištenje socijalne pomoći.

Kroz provedbu projekata financiranih sredstvima Europske unije u sklopu mjere Unapređenje rada HZMO-a pridonosi se cilju 1.4. Učinkovita, transparentna i otporna država Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. na način da će se povećati razina kvalitete usluga koje se pružaju korisnicima te osigurati učinkovitost rada HZMO-a kroz modernizaciju informatičkog sustava i temeljnih poslovnih procesa HZMO-a što doprinosi modernizaciji javne uprave. S obzirom na obuhvatnost i trajanje projekata njihova implementacija i učinci će se ostvariti u narednim razdobljima.

Mjerom Nove elektroničke usluge HZMO-a ima se za svrhu pridonijeti cilju 1.4. Učinkovita, transparentna i otporna država Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. tako da se olakša pristup uslugama HZMO-a. Elektroničkim uslugama HZMO-a želi se podići zadovoljstvo korisnika kroz dostupnost, pouzdanost i sigurnost. Uspostavom e-Zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja kroz pet novih usluga HZMO-a budućim korisnicima i umirovljenicima omogućena je predaja zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja putem sustava e-Građani. Omogućavanje usluge elektroničkog podnošenja MPP-1 obrasca te automatizacijom i digitalizacijom postupaka kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja dovodi do smanjenja troškova obveznika vezanih uz nabavu papirnatih tiskanica te se pojednostavljuje i ubrzava prikupljanje nedostajućih podataka o stažu i plaći u postupcima kontrole obveznika te postupcima ostvarivanja prava kao i smanjenja administrativnih poslova za prikupljanje tih podataka. Ujedno se uspostavljenim elektroničkim dohvatom povećava ažurnost i raspoloživosti podataka koji se izrađuju u postupku kontrole obveznika. Nadalje, korisnicima je omogućeno podnošenje e-zahtjeva za izdavanje prenosivog dokumenta A1 kroz sustave e-građani i LANA, a dodatno je uspostavom funkcionalnosti otpreme elektroničkim putem prenosivog dokumenta A1 postupak u potpunosti digitaliziran.

Uspostava digitalne platforme „Moja mirovina“ novi je iskorak u nastojanjima Vlade Republike Hrvatske da javna uprava bude servis građana i da služi zadovoljavanju njihovih potreba. Sama ideja za unaprjeđenje kvalitete pruženih usluga temelji se na dosadašnjim iskustvima i saznanjima o sadržajima i uslugama koje građani i poduzetnici najčešće traže. Provedba ovih mjera važna je i zbog izazova globalizacije, digitalizacije društva i niza novih usluga koje stvaraju potrebu i izazov konstantnog educiranja. Svrha javne uprave je pružanje usluga zbog čega korisnik tih usluga mora biti u središtu njenog rada.

Svrha mjere „*Uspješna apsorpcija sredstava iz Europskog socijalnog fonda / Fonda europske pomoći za najpotrebitije u svrhu ispunjavanje ciljeva kohezijske politike EU*“ jest osiguranje financiranja projekata koji doprinose ciljevima OPULJP 2014.-2020., OPFEAD 2014.-2021. i PULJP 2021.-2027. i postizanje maksimalne stope ovjerenih sredstava (100%) prema Europskoj komisiji. S ciljem osiguranja kontinuiteta u financiranju projekata koji doprinose ciljevima Europskog socijalnog fonda i Europskog socijalnog fonda plus u listopadu 2022. godine usvojen je novi Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. te je tijekom 2023. godine započela njegova provedba kroz objavu prvih poziva na dostavu projektnih prijedloga i sklapanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za 122 projekta. Uspješnom apsorpcijom sredstava oba programska razdoblja postići će se ciljevi identificirani predmetnim programima u području zapošljavanja, socijalnog uključivanja, obrazovanja te zdravstva u skladu s programom Vlade Republike Hrvatske 2020., cilj 2.1. Gospodarski oporavak i poslovno okruženje.

Konkretno, novi ESF+ Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. usmjeren je na sljedeće ciljeve ulaganja: visoka razina mogućnosti zaposlenja, poboljšanje prilika za zaposlenje, ulaganje u obrazovanje i vještine, visoka razina socijalne uključenosti i iskorjenjivanje siromaštva, pogotovo kod djece i ranjivih skupina. Provedbom ovog Programa Uprava za upravljanje operativnim programima Europske unije nastavlja doprinositi planiranim mjerama u okviru Provedbenog plana Ministarstva.

U svrhu strateškog djelovanja i unapređenja mjera i aktivnosti na području zaštite osoba od siromaštva i socijalne isključenosti, a sukladno Programu Vlade RH unapređuje se sustav socijalne skrbi, a provedba mjera i aktivnosti odvija se prema planu i postavljenim rokovima s ciljem dodatnog povećanja socijalne sigurnosti osoba u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom kao i zaštite i promicanja prava djeteta.

U ovom izvještajnom razdoblju važno je naglasiti da su se provodile mjere usmjerene na nastavak procesa deinstucionalizacije i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom, te da su u nadležnosti Ministarstva doneseni Zakona o osobnoj asistenciji (stupio na snagu 1. srpnja 2023. godine) i Zakona o inkluzivnom dodatku (stupio na snagu 1. siječnja 2024. godine).

Tijekom 2023. godine kontinuirano su poduzimani naporu u cilju izrade Nacionalnog plana zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za razdoblje do 2028. godine i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje do 2025. godine.

Krajem 2022. godine, provedba Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (dalje OPULJP) te Operativnog programa za hranu i/ili materijalnu pomoć (dalje OPFEAD) ušla je u završnu fazu provedbe. U okviru OPFEAD tijekom 2023. godine provodio se poziv Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2022./2023.) ukupne vrijednosti 3.981.684,25 eura, te poziv Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (prvo polugodište školske godine 2023./2024.) putem izravne dodjele sredstava Ministarstvu znanosti i obrazovanja u vrijednosti od 7.761.788,23 eura.

Postizanje pokazatelja rezultata navedenih mjera Provedbenog programa Ministarstva pridonose postizanju posebnih ciljeva Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine te cilju 1.1. Očuvanje

radnih mjesta i socijalna sigurnost iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. do 2024. Također, provedba mjera doprinosi provedbi strateškog cilja 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i prioritetu javnih politika usmjerenih na dostupnost, priuštivost i pristupačnost socijalnih usluga osobama s invaliditetom te suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, uz napomenu da su iskazane potrebe u odnosu na ranjive skupine koje su temelj za realizaciju postavljenih mjera provedbenog programa.

Ciljevi javnih politika na području zaštite prava djece ostvaruju se kroz za promicanje jednakih mogućnosti za djecu u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, isključivanje nasilja nad djecom; osiguravanje sustavne podrške unaprjeđenja kvalitete života djece i njihove sigurnosti; sustavnu zaštitu prava djece u pravosudnim tijelima i sudskim postupcima i u svim kontaktima sa zakonima.

Provedba mjera Nacionalnog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj vezana je uz ostvarenje Strateškog cilja 5.: Zdrav, aktivan i kvalitetan život i strateškog cilja 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom, Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

Provedba mjera Nacionalnog plana za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja vezana je uz ostvarenje Strateškog cilja 5.: Zdrav, aktivan i kvalitetan život, Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

Provedbom mjere „Poticanje razvoja udomiteljstva (povećanje broja udomiteljskih obitelji za djecu)“ utječemo na razvoj društva prožetog solidarnošću, omogućavamo jednake mogućnosti za korisnike te osiguravamo prava prvenstveno djeteta na život u obiteljskom okruženju te omogućavamo bolju socijalnu uključenost djece i odraslih osoba, a sve u cilju poboljšanja kvalitete života u svim krajevima Hrvatske djece i odraslih osoba kojima je potrebno osigurati usluge smještaja.

Ostvarenje vrijednosti pokazatelja rezultata mjera Provedbenog programa pridonosi postizanju posebnih ciljeva Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine te cilju 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. do 2024. Također provedba mjera doprinosi provedbi strateškog cilja 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine koji obuhvaća zdravlje, zdravstvenu zaštitu, kvalitetu života starijih sugrađana, solidarnost s ranjivim društvenim skupinama ili osobama izloženim riziku od siromaštva i prepoznaje ih kao bitne sastavnice solidarnog i prosperitetnog društva, a u sklopu navedenog cilja jedno od prioritetnih područja javnih politika jest i „Socijalna solidarnost i odgovornost“ što uključuje „društvo prožeto solidarnošću i pravednošću, jednakih mogućnosti za sve, uz osiguranje temeljnih prava i sloboda, te borbu protiv svih oblika nasilja, diskriminacije i isključenost“.

U pogledu mjera Provedbenog programa Ministarstva za razdoblje 2021.-2024. koje doprinose provedbi cilja 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost iz Programa Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2021. – 2024., provodile su se mjere usmjerene na razvoj usluga u zajednici radi unaprjeđenja kvalitete života korisnika i osiguravanja regionalne ravnomjernosti i dostupnosti usluga kao podrška procesu deinstucionalizacije i prevencije institucionalizacije, poticanju razvoja udomiteljstva, unaprjeđenju upravljanja socijalnim

uslugama i jačanju prostornih i stručnih kapaciteta pružatelja socijalnih usluga.

Unatoč nepovoljnim demografskim trendovima, statistički podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: HZMO) iz prosinca, za mjesec studeni 2023. godine, ukazuju na nastavak pozitivnih kretanja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. Na dan 30. studenoga 2023. evidentirano je ukupno 1.658.116 osiguranika u odnosu na 1.226.239 korisnika mirovine (omjer 1:1,35). Zakonskim izmjenama od 1. siječnja 2023. napravljen je značajan iskorak u mirovinskom sustavu generacijske solidarnosti u pogledu osiguranja većih mirovina za najosjetljivije kategorije umirovljenika, odnosno za korisnike obiteljskih i najnižih mirovina. Po prvi puta je omogućeno korištenje 27% dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu (starosnu/ prijevremenu starosnu/ invalidsku) prema utvrđenim kriterijima u pogledu starosne dobi te utvrđenog limita za ukupno mirovinsko primanje iz obveznog mirovinskog osiguranja. Nadalje, počevši od 1. siječnja 2023. obiteljske mirovine povećane su za 10%, a najniža mirovina za dodatnih 3%. Također, dodatno je proširen krug umirovljenika koji mogu raditi uz isplatu mirovine i na profesionalne vatrogasce te na policijske službenike i vojne osiguranike umirovljene prije 1999. godine, što je doprinijelo povećanju broja umirovljenika koji rade. Prosječna sveukupna mirovina bez međunarodnih ugovora isplaćena za mjesec studeni 2023. godine iznosila je 549,44 eura, dok je prosječna starosna mirovina u istom razdoblju iznosila 545,08 eura, a prosječna obiteljska mirovina 430,48 eura. Isto tako, od 1. siječnja 2023. povećana je tzv. bonifikacija za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja s 0,34% na 0,45%, maksimalno 27% za pet godina kasnijeg umirovljenja, kako bi se osiguranike dodatno motiviralo na dulji ostanak u svijetu rada i posljedično ostvarivanje većih mirovina.

Ukupna neto imovina obveznih mirovinskih fondova na dan 30. studenoga 2023. iznosila je 19,72 milijarde eura, dok je evidentirano ukupno 2.241.901 članova. U 2023. godini primijećen je manji broj korisnika koji biraju mirovinu iz I. i II. mirovinskoga stupa. Prema statističkim podacima HZMO-a u studenom 2023. godine bilo je 16.301 korisnika osnovne mirovine iz I. mirovinskoga stupa, odnosno onih koji biraju mirovinu iz oba stupa. Većina korisnika koji imaju pravo na isplatu iz oba mirovinska stupa biraju mirovinu samo iz I. stupa radi još uvijek relativno kratkog razdoblja kapitalizacije od svega dvadesetak godina. Isto tako, važno je naglasiti kako je jedan od razloga i dodatak koji se određuje na osnovnu mirovinu iz I. stupa za dio mirovine određene na temelju staža navršenog od uvođenja sustava mirovinske kapitalizirane štednje, odnosno od 1. siječnja 2002. Naime, do 31. prosinca 2023. dodatak na osnovnu mirovinu određivao se u visini od 27% za dio staža navršenog do uvođenja sustava kapitalizirane mirovinske štednje te 20,25% za staž navršen nakon uvođenja, odnosno od 1. siječnja 2002., što je promijenjeno izmjenama Zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024.

U dobrovoljnim mirovinskim fondovima na dan 30. studenoga 2023. bilo je ukupno 439.004 članova, a ukupna neto imovina iznosila je 1,19 milijardi eura. Broj članova dobrovoljnih mirovinskih fondova povećao se u odnosu na prethodnu godinu, ali je i dalje potrebno poticati mlađe generacije za uključivanje u dobrovoljnu mirovinsku štednju kako bi na taj način osvijestili potrebu za osiguranjem prihoda u starosti.

HZMO je i u 2023. kontinuirano nastavio raditi na unaprjeđenju provedbe mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti te intenziviranju aktivnosti na daljnjoj modernizaciji i podizanju kvalitete usluga korisnicima. U vezi s tim utvrđeni su sljedeći prioriteti: povećanje ažurnosti i učinkovitosti poslovanja; otvaranje i približavanje HZMO-a osiguranicima,

korisnicima i javnosti omogućavanjem pristupa relevantnim informacijama i podacima; postizanje ažurnosti, potpunosti i točnosti podataka u evidencijama HZMO-a; smanjenje troškova poslovanja; unaprjeđenje poslovanja primjenom suvremenih informatičkih rješenja i redizajnom poslovnih procesa; unaprjeđenje upravljanja i razvoj ljudskih potencijala te osiguranje zakonitog, učinkovitog i ekonomičnog raspolaganja proračunskim i drugim sredstvima. Stoga je u svrhu postizanja navedenog nastavljen rad na ostvarenju mjera u nadležnosti HZMO-a navedenih u Provedbenom programu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike za razdoblje 2021. – 2024.

Svakodnevno se povećava potreba građana za dobivanjem točnih i pouzdanih informacija iz područja mirovinskog osiguranja u cjelini, a osobito mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Iz dosadašnjih iskustava uočeno je da velika većina mladih danas ne poznaje ni osnove financija, niti su svjesni svog mogućeg utjecaja tijekom radnog vijeka na svoju mirovinu u budućnosti. Tako preko 95% novozaposlenih ne odabere samo svoj obvezni mirovinski fond, već ih Središnji registar osiguranika (u daljnjem tekstu: REGOS) po službenoj dužnosti raspoređuje nakon proteka roka od mjesec dana. Također, većina zaposlenih ne prati prijave na mirovinsko osiguranje njihovih poslodavaca te iznose osnovica na koje im poslodavci obračunavaju doprinose za mirovinska osiguranja, a osobito redovitost uplata, što u konačnici utječe na njihovu buduću mirovinu.

Unatoč sve većem broju implementiranih e-usluga i razvoju komunikacije s korisnicima putem mrežnih stranica, raste i potreba za informiranjem građana i poduzetnika o tim uslugama, ali i potreba za pružanjem poslovne, tehničke i savjetodavne pomoći iz ovog područja.

Koordinator za strateško planiranje



Avaš Vidiš, državni tajnik

